

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра педагогічної та вікової психології



ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації

проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № 2 від 18.10. 2017 р.

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

педагогічна практика (виробнича)

Підготовки Бакалавр

05 Соціально та поведінкові науки

Спеціальність 053: Психологія

освітньої програми (спеціалізації) Психологія

Практична психологія

Педагогічна практика (виробнича) підготовки бакалавра, галузі знань
05 Соціально та поведінкові науки, Спеціальність 053 Психологія, за освітньою
програмою Психологія, Практична психологія

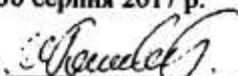
Розробник: Гошовська Д.Т. кандидат психологічних наук, доцент

Рецензент: Мушкевич М.І. кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології та безпеки життєдіяльності

Програма практики затверджена на засіданні кафедри педагогічної та вікової психології

протокол № 12 від 30 серпня 2017 р.

Завідувач кафедри:



Гошовський Я.О.

Програма практики схвалена науково-методичною комісією факультету психології

протокол № 1 від 30 серпня 2017 р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____



Іванашко О.Є.

Програма практики схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

І. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОПИС ПРАКТИКИ

Педагогічна практика (виробнича)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки	Нормативна
	053 Психологія	Рік навчання 4
	Психологія, Практична психологія	Семестр – 7
	Бакалавр	Консультації - 12 год.
Кількість годин / кредитів 180 / 6		Самостійна робота – 168 год.
		Форма контролю: залік

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
заочна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки	Нормативна
	053 Психологія	Рік навчання 5
	Психологія	Семестр – 9
	Бакалавр	Консультації - 22 год.
Кількість годин / кредитів 180 / 6		Самостійна робота – 158 год.
		Форма контролю: залік

(заочна форма м.с.)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання на базі «Молодший спеціаліст»	05 Соціальні та поведінкові науки	Нормативна
	053 Психологія	Рік навчання 3
	Психологія	Семестр - 5
	Бакалавр	Індивідуальна робота - 22 год.
		Самостійна робота – 158 год.
Кількість годин/кредитів 180/6		Форма контролю: залік

2. Мета та завдання виробничої педагогічної практики

Метою практики є поглибити і закріпити теоретичні знання, отримані студентами в університеті, навчити застосовувати їх на практиці в навчально-виховній роботі з учнями.

Основними завданнями є:

- Оволодіти сучасними методами та формами праці в галузі майбутньої професії (практичного психолога та викладача психології). Сформувані у них професійні уміння і навички для самостійної роботи в реальних умовах навчального закладу.
- Розвивати потребу в творчому застосуванні отриманих знань в їх практичній діяльності.
- Виробити в студентів уміння спостерігати і аналізувати навчально-виховну роботу, яка проводиться з дітьми і підлітками.
- Навчити студентів проводити навчально-виховну роботу з дітьми, спираючись на знання методики викладання психології, педагогіки та фізіології дітей і підлітків, враховуючи їх вікові та індивідуальні особливості.
- Підготувати студентів до проведення різних типів уроків із застосуванням методів, які активізують пізнавальну діяльність учнів.
- При підготовці уроків використовувати нові технології навчання, в тому числі засоби нових інформаційних технологій навчання.
- Навчити студентів виконувати функції класного керівника, працювати з учнівськими колективами, проводити індивідуальну роботу з учнями.
- Розвивати і закріплювати у студентів любов до педагогічної професії, стимулювати прагнення до вивчення спеціальних і педагогічних дисциплін, передового досвіду з метою удосконалення своїх психолого-

педагогічних здібностей і підготовки до творчого вирішення завдань виховання і освіти.

- Привити студентам навички уважного ставлення до охорони здоров'я школярів.

За результатами проходження практики студент повинен:

знати:

- основні відомчі нормативно-правові акти, які регламентують діяльність психолога в школі та його функціональні обов'язки;
- механізми самомотивації та організації соціально-психологічних досліджень;
- основні методи соціально-психологічних досліджень;
- особливості вибору та застосування психодіагностичних методів у практичній діяльності психолога;
- соціально-психологічні характеристики особистості

вміти:

- аналізувати, відбирати, структурувати зміст навчального матеріалу для розробки типової навчальної програми з дисципліни;
- відбирати, узагальнювати, структурувати зміст навчального матеріалу для лекційного виступу;
- розробляти та проводити практичні заняття з обраної теми;
- використовувати психодіагностичні методи та методики у відповідності з темою практичного заняття;
- враховувати при проведенні лекції чи практичного заняття знання про вікові та індивідуальні особливості людини;
- здійснювати активізацію діяльності учнів;
- застосовувати різноманітні методи, прийоми та засоби навчання;
- проводити зворотний зв'язок з аудиторією.

Перед початком практики на кафедрі педагогічної та вікової психології проводиться настановна конференція, у якій беруть участь студенти-практиканти та їх керівники від університету і бази практики. На ній відповідальний за проведення практики від кафедри педагогічної та вікової психології знайомить студентів та керівників з наказом ректора, вимогами щодо проходження практики, обов'язками студентів-практикантів та їх керівників. Для кожної навчальної установи зі студентів призначається староста.

3. ЕТАПИ ПРАКТИКИ

Етапи	Зміст роботи	Терміни виконання
I етап — підготовчий.	Аналіз організаційно-функціональних особливостей бази практики та розробка методичних матеріалів до майбутніх занять. Знайомство з навчальним закладом, його історією, традиціями, структурою, керівниками	Перший тиждень

	Знайомство з навчально-виховним процесом у навчальному закладі та плануванням роботи. Знайомство з діяльністю психолога. Вивчити специфіку роботи класного керівника.	
II - основний етап	Відвідати уроки різних вчителів (не менше 5 уроків)	2-3 тиждень
	Підготувати та провести одне пробне та одне залікове навчальне заняття (тривалість кожного – 45 хвилин) з учнями (уроки, семінари, практичні заняття, тренінги). Відвідати всі залікові уроки та виховні заходи студентів-практикантів, які проходять практику у тому ж навчальному закладі, брати участь в їх обговоренні	3-4 тиждень
	Підготувати та провести один колективний заліковий виховний захід з учнями	4-5 тиждень
	Підготувати та провести один колективний заліковий виховний захід з учнями. На основі отриманих даних написати психолого-педагогічну характеристику на клас	5 тиждень
	Провести 1 – 2 бесіди (або консультації) з вчителями чи батьками на психологічну тематику – при потребі. Виконувати разові індивідуальні завдання керівників практики та адміністрації школи. Заповнити щоденник та підготувати звіт з практики.	4-5 тиждень
III - заключний етап	Заповнити щоденник та підготувати звіт з практики.	6 тиждень

4. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Під час педагогічної практики студенти повинні виконати наступні індивідуальні завдання :

1. Скласти календарний план роботи.
2. Скласти графік відвідування місця проходження практики.
3. Оформити щоденник педагогічної практики.
4. Вести щоденник особистих записів.
5. Ознайомитись з навчальним закладом, його історією, традиціями, структурою, керівниками.

6. Ознайомитись з навчально-виховним процесом у навчальному закладі та плануванням роботи.
7. Ознайомитись з діяльністю психолога.
8. Вивчити специфіку роботи класного керівника (або наставника групи).
9. Вивчити роботу методичного об'єднання (комісії, семінару) навчального закладу.
10. Вивчити особливості гурткової роботи в навчальному закладі.
11. Відвідати уроки різних вчителів (для стаціонару – не менше 10 уроків).
12. Відвідати всі залікові уроки та виховні заходи студентів-практикантів, які проходять практику у тому ж навчальному закладі, брати участь в їх обговоренні.
13. Оформити та захистити матеріали практики.

5. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

№ п/п	Вид звітної роботи	К-сть балів
1	Проведення двох залікових занять	15 балів за одне заняття (сума – 30 балів)
2	Створення планів-конспектів (програм) двох залікових занять	10 балів за один план-конспект заняття (сума – 20 балів)
3	Проведення виховного заходу (за власноруч створеною програмою)	10 балів
4	Психолого-педагогічна характеристика на клас	10 балів
5	Підготовка матеріалів практики	10 балів
6	Захист практики	30 балів
	Підсумок	100 балів

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного)

6. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

1. Аврамченко Н. В. Практична спрямованість студентів-психологів під час проходження практики : метод. рек. – К : НПУ ім. М. Драгоманова. – 2007. – 64 с.
2. Методичні рекомендації до організації навчально-дослідницької діяльності студентів та написання наукових робіт/ Укладач О. Є. Іванашко. – Луцьк, РВВ «Вежа» ВНУ ім. Лесі Українки, 2011. – 60 с.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Айви А. Психологическое консультирование и психотерапия / Айви А. – М., 1999. – 356с.
2. Бондаренко О. Психологічна допомога особистості / О. Бондаренко - Харків, 1996. - 296с.
3. Власова Т. А. Дети с отклонениями в развитии / Т. А. Власова, М. С. Певзнер – М.,1997. – С.77-96.
4. Горностай П. П. Теория и практика психологического консультирования / П. П. Горностай, С. В. Васьковская // Проблемный подход. – К., 1995.- С.37-86.
5. Ілляшенко Т. Д. Діти з затримкою психічного розвитку та їх навчання / Т. Д. Ілляшенко – К., 1997.- 294с.
6. Кочюнас Р. Основы психологического консультирования / Р. Кочюнас – М.,1999. – 423с.
7. Лебединская К. С. Дети с нарушениями общения / К. С. Лебединская – М., 1999. – С.57-84.
8. Лурия А. Р. Умственно отсталый ребенок / А. Р. Лурия – М.,1991.- 296 с.
9. Максименко С. Д. Теоретичні основи побудови принципів та критеріїв психологічної організації навчання / С. Д. Максименко // В кн.: Психологічна організація умов розвитку суб'єкта учіння. – К., 1996. – С.18-48.
10. Немов Р. С. Психология: В 3 кн. 2-е изд. / Р. С. Немов // Кн. 2. Психология образования. – М., 1995. – 398 с.
11. Обухова Л. Ф. Детская психология: теории, факты, проблемы / Л. Ф. Обухова // 2-е изд. – М., 1996.- С.38-54.
12. Пайнс Є. Практикум по социальной психологии / Пайнс Є., Маслач К. – СПб., 2000.- С.28-39.
13. Райс Ф. Психология подросткового и юношеского возраста / Ф. Райс // 8-е изд. – Санкт-Петербург, 2000.- С.23-78с.
14. Яценко Т. С. Психологічні основи групової психокорекції / Т. С. Яценко – К.,1996. – С.34-67.

Додатки

Додаток А

Схема написання характеристики на клас

- I. Загальні відомості про клас: кількість учнів; дівчат, хлопців
- II. Соціально-психологічні особливості учнів
 1. Соціометричний статус (на основі даних соціометрії): лідери, товариші, ізольовані, зневажені.
 2. Ставлення до громадського життя, участь у справах класу, школи окремих учнів, класу в цілому.
 3. Участь у гуртковій роботі.
 4. Ставлення до вчителів. Особливості проведення роботи з батьками, їх ставлення до школи.
 5. Рівень самоврядування, органи самоврядування. Організаторські здібності учнів класу, спілкування в класі.
 6. Рівень вихованості учнів класу.
- III. Особистісні риси учнів класу.
 1. Мотиваційне середовище: інтереси, ідеали, переконання.
 2. Самосвідомість: прагнення, самооцінка.
 3. Індивідуально-типологічні особливості школярів: особливості темпераменту, моральні якості.
 4. Особливості психологічного стану деяких учнів.
- IV. Пізнавальні особливості учнів класу.
 1. Особливості сприйняття, пам'яті, уваги, мислення, уяви.
 2. Рівень інтелектуального розвитку.
- V. Участь батьків у житті класу, школи.
- VI. Педагогічні висновки. Завдання, на виконання яких має спрямовуватися робота з класним колективом (формулюються з огляду на характеристики класу).

Зразок титульної сторінки

КОНСПЕКТ
залікового уроку з психології, проведеного у 10-б класі
СШ № 25 м. Луцька на тему:
„Роль типу темпераменту у засвоєнні інформації”
студентом-практикантом факультету психології
(прізвище, імя по-батькові)

На другій сторінці зазначається мета уроку, методи проведення, використані наочні та технічні засоби навчання, використана в процесі підготовки до уроку література. З третьої сторінки конспекту починається виклад змісту теми уроку. В конспекті повинні бути орієнтовно висвітлені такі основні елементи уроку:

- організований початок;
- перевірка виконання домашнього завдання;
- вивчення нового матеріалу;
- закріплення нового матеріалу;
- домашнє завдання на наступний урок.

На заліковому уроці повинні бути присутні керівники практики та всі студенти, які проходять практику у даному навчальному закладі. Після залікового уроку проводиться його обговорення.

Орієнтовна схема аналізу уроку:

1. *Тема і мета уроку:* місце даного уроку в системі уроків; пізнавальні і виховні завдання уроку; постановка перед учнями пізнавальної мети (завдань).
2. *Підготовка вчителя до уроку:* володіння навчальним матеріалом, використання фахової і методичної літератури, підготовка унаочнення та ТЗН.
3. *Науковий рівень уроку:*
 - а) науковість викладу (правильність пояснень фактичного матеріалу, відповідність сучасному рівню розвитку науки і вимогам програми);
 - б) відповідність обсягу та змісту матеріалу вимогам програми;
 - в) розвиток в учнів умінь та навичок наукового пошуку, ознайомлення їх із способами наукової організації праці.
4. *Методичний рівень уроку:*
 - а) правильність вибору типу уроку, його структури, методів і прийомів навчання;
 - б) реалізація принципів навчання;
 - в) правильність застосування методів навчання відповідно до вимог педагогіки, психології, методики викладання (з'ясування досягнень і недоліків учителя);
 - г) педагогічний і психологічний ефект від застосування обраних форм, методів і прийомів навчання; дисципліна учнів класу, раціональне використання часу, якість засвоєння учнями матеріалу уроку, активність учнів, організація підтримки уваги учнів на уроці;
 - д) поведінка вчителя на уроці: вміння тримати себе, голос, тон, педагогічний такт (стриманість, вимогливість, чуйність);
 - е) засоби активізації розумової діяльності учнів, емоційна насиченість уроку, організація запам'ятовування навчального матеріалу.
5. *Характеристика складових частин уроку:* аналіз кожного етапу уроку з відзначенням позитивного і недоліків, їхні причини.
6. *Загальні висновки :*
 - а) досягнення мети уроку;
 - б) пропозиції і поради щодо покращення якості підготовки і проведення наступних уроків;
 - в) рекомендована оцінка.

Результати обговорення оформляють у вигляді протоколу, який веде один із студентів-практикантів. У протоколі зазначається рекомендована оцінка за даний захід. Обговорення залікового навчального заняття проводить керівник від кафедри. Протоколи додаються до матеріалів практики.

До кожного **залікового виховного заходу** студенти повинні підготувати розгорнутий план-сценарій. Нижче подається приклад його оформлення.

ПЛАН-СЦЕНАРІЙ
залікового виховного заходу, проведеного у 10-в класі
СШ № 25 м. Луцька
на тему:
„Тютюнопаління: причини та наслідки”
студентом-практикантом факультету психології
(*прізвище, імя по-батькові*)

На другій сторінці зазначається: мета заходу, використані наочні та технічні засоби та література. Далі записуються прізвища тих, хто бере участь у виступах та викладається зміст проведеного виховного заходу.

На заліковому заході повинні бути присутні керівники практики, класний керівник та всі студенти, які проходять практику у даному навчальному закладі.

Після залікового виховного заходу проводиться його обговорення.

Орієнтовна схема аналізу виховного заходу

1. *Тема і мета виховного заходу.* Форма його проведення (виховна година, учнівський вечір, бесіди на психологічну тематику тощо).
2. *Актуальність заходу* та його відповідність запитам та інтересам учнів, рівню їхнього розвитку.
3. *Попередня підготовка* студентом-практикантом заходу. Залучення до його підготовки учнів.
4. *Проведення заходу:*
 - а) виховна і наукова спрямованість змісту заходу;
 - б) доступність і переконливість розкриття теми і змісту заходу;
 - в) врахування вікових особливостей учнів та їх інтересів;
 - г) доцільність і ефективність застосованих методів виховання під час проведення заходу, забезпечення організаційної чіткості, емоційності у його проведенні;
 - д) участь учнів у проведенні заходу, їхня поведінка (увага, інтерес, дисципліна);
 - е) використання студентом-практикантом матеріалів з життя класу, з найближчого оточення учнів;
 - є) ефективність використання обладнання: наочних посібників, технічних засобів;
 - ж) підсумки проведеного виховного заходу;

з) етика поведінки студента-практиканта, уміння володіти аудиторією, викликати інтерес, активізувати учнів, тон, психологічний такт, зовнішній вигляд, культура мовлення, міміка, жести;

5. Загальні висновки про захід, його виховну цінність, оцінка заходу.

Результати обговорення оформляють у вигляді протоколу, який веде один із студентів-практикантів. У протоколі зазначається рекомендована оцінка за даний захід. Обговорення залікового виховного заходу проводить керівник від кафедри. Протокол додається до матеріалів практики.